

SPRAWOZDANIA Z KONFERENCJI / REPORT OF THE CONFERENCE

XXII konferencja naukowa z cyklu *Rachunkowość a controlling w Karpaczu w 2017 roku*

PIOTR BEDNAREK *

Streszczenie

Tekst zawiera sprawozdanie z konferencji naukowej zorganizowanej przez Katedrę Rachunku Kosztów, Rachunkowości Zarządczej i Controllingu w Instytucie Rachunkowości Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w dniach 16–18 października 2017 roku w Karpaczu. Konferencja w ramach cyklu *Rachunkowość a controlling* pod hasłem przewodnim *Dylematy w zarządzaniu kosztami i dokonaniach* dotyczyła współczesnych problemów oraz wyzwań w zarządzaniu kosztami i dokonaniach. W trakcie konferencji miały miejsce sesje z udziałem gości z zagranicy zatytułowane *Global Challenges of Management Control and Reporting*. Na tej konferencji uroczyście podziękowano prof. dr hab. Paul Dieter Kluge za jego wieloletnią pracę zawodową oraz czynny udział w wielu edycjach konferencji.

Słowa kluczowe: rachunkowość, rachunkowość zarządcza, *controlling*, zarządzanie kosztami, dokonania, konferencja.

Abstract

XXII Conference on Accounting and Controlling in Karpacz in 2017

The text provides a report on a scientific conference organized by the Chair of Cost Accounting, Management Accounting and Controlling at the Institute of Accounting of the University of Economics in Wrocław from 16 to 18 October 2017 in Karpacz. The title of the conference, which was part of the *Accounting and Controlling* cycle, was *Dilemmas in Cost and Performance Management*. It addressed today's problems and challenges in managing costs and performance. During the conference there were international guest sessions entitled *Global Challenges of Management Control and Reporting*. At this year's conference, Professor Paul Dieter Kluge was solemnly thanked for his many years of professional work and active participation in many conference editions.

Keywords: accounting, management accounting, controlling, cost management, performance, conference.

* Dr Piotr Bednarek, adiunkt, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Instytut Rachunkowości, piotr.bednarek@ue.wroc.pl

W dniach 16–18 października 2017 roku w Karpaczu odbyła się XXII konferencja naukowa nt. *Dylematy w zarządzaniu kosztami i dokonaniach* w ramach cyklu *Rachunkowość a controlling* zorganizowana przez Katedrę Rachunku Kosztów, Rachunkowości Zarządczej i Controllingu w Instytucie Rachunkowości Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Konferencji przewodniczył kierownik Katedry Rachunku Kosztów, Rachunkowości Zarządczej i Controllingu prof. dr hab. Edward Nowak.

Na tegorocznej konferencji uroczyście podziękowano prof. dr hab. Paulowi Dieterowi Kluge za jego wieloletnią, pełną zaangażowania pracę, dużą aktywność naukową oraz każdorazowe zaszczytanie swoją obecnością na konferencji naukowej *Rachunkowość a controlling*. Jednocześnie pogratulowano Panu Profesorowi wszystkich sukcesów zawodowych oraz wielu dowodów poważania w środowisku naukowym.

Celem konferencji było zaprezentowanie dorobku naukowego, wymiana poglądów dotyczących teorii oraz praktyki rachunkowości i controllingu, a także integracja środowiska naukowego.

Temat zarządzania kosztami i dokonaniach podjęto w 54 referatach, zaprezentowanych na dwóch sesjach plenarnych oraz dziewięciu tematycznych. Podczas każdej sesji, po wygłoszeniu referatów, odbyła się dyskusja. Autorzy referatów ustosunkowywali się do zadawanych pytań i polemicznych uwag.

Pierwszego dnia konferencji odbyło się forum badawcze doktorantów w ramach, którego wygłoszono trzy referaty. Mgr Daniel Zwierchowski zaprezentował referat *Benchmarking wewnętrzny w zarządzaniu zasobami jednostek uczelni publicznych w Polsce*. Kolejny referat *Audyt wewnętrzny w ocenie kontroli zarządczej w jednostkach administracji skarbowej* wygłosiła mgr Monika Ucieszyńska. *Rywalizacja jako stymulator motywacji w procesie kształcenia kadr menedżerskich* była tematem ostatniego referatu na forum badawczym doktorantów, zaprezentowanego przez mgr Cezarego Graula.

Drugi dzień rozpoczął się sesją plenarną, której przewodniczył prof. dr hab. Edward Nowak. Sesja poświęcona była tendencjom rozwoju controllingu. Zainaugurowało ją wystąpienie prof. UŁ dr hab. Anny Szychty oraz dr Justyny Dobroszek z Uniwersytetu Łódzkiego zatytułowane *Postrzeganie controllingu w środowisku naukowym rachunkowości w Polsce*. W wystąpieniu ukazano odpowiedzi na pytania w oparciu o przegląd literatury przedmiotowej oraz badanie ankietowe: jak polscy autorzy, pracownicy naukowci rachunkowości, oraz aktualni kierownicy instytutów i katedr interpretują koncepcje controllingu oraz jak postrzegają relacje między *controllingiem* a rachunkowością zarządczą.

Drugi w tej sesji referat *Controlling w małych i niewielkich średnich przedsiębiorstwach – teoria i praktyka* wygłosili prof. dr hab. Paul Dieter Kluge oraz dr Paweł Kuźdowicz z Uniwersytetu Zielonogórskiego. Autorzy przedstawili wybrane doświadczenia ze współpracy z niemal 50 przedsiębiorstwami produkcyjnymi i handlowymi, zgromadzone na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat, stanowiące podstawę stawianej hipotezy badawczej wskazującej na istotną różnicę aspektów *controllingu* w nowo tworzonych oraz małych i niewielkich średnich przedsiębiorstwach w stosunku do analogicznych

aspektów controllingu w dużych firmach. Autorzy krytycznie ocenili wpływ aspektów *controllingu* charakterystycznych dla dużych firm. Wskazywali przykłady luk w tej materii.

Kolejny referat autorstwa dr hab. inż. Agnieszki Bieńkowskiej, dr inż. Anny Zabłockiej-Kluczki z Politechniki Wrocławskiej oraz prof. dr hab. inż. Zygmunta Krala z Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu pt.: *Stan, bariery i przesłanki wdrożenia controllingu strategicznego – wyniki badań ogólnopolskich* zaprezentował prof. dr hab. inż. Zygmunt Kral, uzasadniając celowość prowadzenia badań dotyczących określania przyjmowanych w praktyce funkcjonowania organizacji postaci rozwiązań *controllingu* strategicznego jako warunku ich doskonalenia.

Sesję plenarną zakończył referat dr inż. Renaty Biadacz z Politechniki Częstochowskiej pt.: *Rachunkowość a controlling – 21 edycji konferencji z perspektywy historycznej*. Autorka referatu na podstawie publikacji z odbytych wszystkich konferencji dokonała analizy dotyczącej zarówno poruszanej problematyki, jak i danych statystycznych dotyczących aktywności poszczególnych ośrodków akademickich w konferencji.

Po sesji plenarnej przyszedł czas na cztery sesje tematyczne. Pierwszej sesji, poświęconej dylematom pomiaru dokonań, przewodniczyła prof. dr hab. Wanda Skoczylas z Uniwersytetu Szczecińskiego. Wygłoszono tutaj pięć referatów:

1. Prof. UE dr hab. Marcin Jędrzejczyk z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie – *Paradygmat nakładów a paradygmat użyteczności w ocenie dokonań i w ocenie poziomu zarządzania jednostką gospodarczą*.
2. Dr Andrzej Niemiec z Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu – *Istotność jako podstawowe kryterium selekcji kluczowych mierników dokonań (KPIS)*.
3. Dr inż. Michał Kowalski z Politechniki Wrocławskiej – *Miary efektywności podatkowej przedsiębiorstw*.
4. Dr Michał Comporek z Uniwersytetu Łódzkiego – *Wzrost przychodów ze sprzedaży jako determinanta całkowitego zwrotu dla akcjonariuszy*.
5. Dr Piotr Luty z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu – *Okres spłaty należności a zyskowność spółek w latach 2002–2009 – badanie spółek przejmujących przygotowujących się do połączenia*.

Równolegle odbywała się sesja, której tematem przewodnim był controlling w podmiotach leczniczych. Przewodniczył jej prof. US dr hab. Piotr Szczypa. W ramach tej sesji również wystąpiło pięciu referentów:

1. Prof. PCz dr hab. Jolanta Chluska z Politechniki Częstochowskiej – *Wynik finansowy szpitala – aspekty informacyjne i decyzyjne*.
2. Dr Justyna Kujawska z Politechniki Gdańskiej – *Koncepcja pomiaru efektywności operacyjnej szpitala*.
3. Dr Agnieszka Kister z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – *Działania outsourcingowe szpitali – przegląd badań*.
4. Mgr Marek Gajewski z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu oraz mgr Grzegorz Gajewski z SGH w Warszawie – *Zastosowanie rachunku kosztów do podejmowania decyzji długookresowych w podmiotach leczniczych*.

5. Dr Ryszard Orliński z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Kaliszu – *Ukryte koszty zapasów leków i materiałów medycznych w szpitalach.*

Po zakończeniu powyższych dwóch sesji rozpoczęto dwie kolejne. Jedną z sesji dotyczyła informacyjnego wspomaganie *controllingu*, a przewodniczył jej prof. dr hab. Jan Komorowski, a w jej ramach wygłoszono następujące referaty:

1. Dr Marcin Hernes, prof. UE dr hab. Andrzej Bytniewski z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu – *Jakość danych w zintegrowanych systemach informatycznych zarządzania.*
2. Dr Adam Bujak z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – *Procesowe ujęcie funkcjonowania systemu informacyjnego rachunkowości w jednostkach gospodarczych.*
3. Dr inż. Karolina Rybicka z Politechniki Częstochowskiej – *Wykorzystanie systemu informatycznego w controllingu logistycznym.*
4. Dr Joanna Świerk z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – *Elastyczność strategicznej karty wyników w procesie implementacji strategii dla różnych typów organizacji.*

Drugą równoległą sesję poświęconą zagadnieniom *controllingu* w sektorze publicznym prowadził prof. UTP dr hab. Andrzej Januszewski. Referentami byli:

1. Prof. dr hab. Halina Buk z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach – *Czy budżetowanie zadaniowe jest efektywnym instrumentem zarządzania w sektorze finansów publicznych?*
2. Prof. UŁ dr hab. Piotr Urbanek z Uniwersytetu Łódzkiego – *Zrównoważona karta wyników w procesie zarządzania uczelnią publiczną.*
3. Dr Joanna Nucińska z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – *System informacji oświatowej jako system pomiaru dokonań edukacyjnych w kontekście oceny efektywności publicznego finansowania oświaty w Polsce.*
4. Mgr Olga Szolnoz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – *Wybrane problemy pomiaru dokonań w jednostkach samorządu terytorialnego.*
5. Dr Dorota Tokarska z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – *Kontrola zarządcza a jakość zasobów ludzkich jednostek samorządu terytorialnego.*

Tego dnia miały również miejsce trzy sesje w języku angielskim z udziałem gości z zagranicy, w trakcie których wygłoszono 13 referatów z zakresu audytu, rachunkowości zarządczej i sprawozdawczości. Hasło przewodnie tych sesji brzmiało *Global Challenges of Management Control and Reporting.*

W kolejnym dniu obrad odbyły się kolejne dwie sesje tematyczne oraz druga sesja plenarna. Pierwszej sesji tematycznej poświęconej raportowaniu i ocenie dokonań przewodniczył prof. WSB dr hab. Jacek Jaworski. Referaty wygłoszili:

1. Mgr Bartosz Rymkiewicz z AGH w Krakowie – *Model biznesu w raportowaniu organizacji – wybrane problemy.*
2. Dr Małgorzata Kamieniecka z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – *Model biznesu jako przedmiot sprawozdawczości finansowej.*

3. Dr Jarosław Kujawski z Uniwersytetu Gdańskiego – *Potrójna cena transferowa i jej sprawozdawcze konsekwencje*.
4. Dr Konrad Kochański z Uniwersytetu Szczecińskiego – *Obligatoryjne raportowanie i przesłanki budżetowania projektów w kontekście zarządzania fundacją*.
5. Dr Wojciech Lichota z Uniwersytetu Rzeszowskiego – *Weryfikacja skuteczności diagnostycznej wybranych modeli analizy dyskryminacyjnej na przykładzie próby przedsiębiorstw z województwa podkarpackiego*.

Na równoległej sesji prowadzonej przez prof. UE dr hab. Roberta Kowalaka poruszano tematy z zakresu systemu zarządzania kosztami. Zaprezentowano następujące referaty:

1. Dr Alfred Szydełko z Politechniki Rzeszowskiej – *Wpływ grup kapitałowych na procesy integracyjne w rachunku kosztów*.
2. Dr Leszek Borowiec z Wyższej Szkoły Finansów i Zarządzania w Warszawie – *Dysfunkcje rachunku kosztów działań podmiotu świadczącego usługi powszechne*.
3. Dr inż. Tomasz Kondraszuk ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – *Rachunek kosztów na potrzeby zrównoważonego rozwoju w rolnictwie*.
4. Mgr Wojciech Sadkowski z Uniwersytetu Jagiellońskiego, mgr Bartosz Kołodziejczuk z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu – *Przegląd klasyfikacji kosztów jakości w strukturze przedsiębiorstw*.
5. Mgr Dawid Lahutta z Politechniki Lubelskiej, dr Paweł Wroński z BIOMED Lublin – *Koszty działalności pomocniczej i ich rozliczanie w przedsiębiorstwie farmaceutycznym – studium przypadku*

Na zakończenie konferencji odbyła się sesja plenarna, której tematem przewodnim były wyzwania dla rachunkowości zarządczej. Przewodniczył jej prof. PRz dr hab. Grzegorz Lew. Sesję rozpoczęła prezentacja przez prof. UE dr hab. Ewę Wandę Maruszewską z Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach referatu pt.: *Alokacja kosztów pośrednich – etyka w rachunkowości zarządczej*. Zasadniczym celem wystąpienia było zwrócenie uwagi, że prawidłowe stosowanie zasad rachunkowości zarządczej jest nierozzerwalnie związane z wrażliwością na zagadnienia etyczne, poprzez prezentację alokacji kosztów pośrednich.

Kolejnym referentem był mgr Tomasz Zygmanski z Uniwersytetu Szczecińskiego, który w swoim wystąpieniu *Wymagania informacyjne interesariuszy w zakresie kapitału intelektualnego a rachunkowość behawioralna*, udowodnia, że wykorzystanie psychologii do wyjaśniania i przewidywania zachowań ludzkich w kontekście sprawozdawczości kapitału intelektualnego może być obszarem badań interdyscyplinarnych w rachunkowości.

Trzecie wystąpienie tej sesji dotyczyło metod kalkulacji rozliczeń. Z referatem na temat *Wybrane metody kalkulacji rozliczeń między krajowymi podmiotami powiązanymi* wystąpiła dr inż. Joanna Nakonieczny z Politechniki Rzeszowskiej, która przedstawiła wybrane metody weryfikacji cen transferowych. Zastosowane w referacie metody badawcze oparte zostały na studiach literatury z omawianego zakresu.

Następnym referentem był dr inż. Grzegorz Zimon z Politechniki Rzeszowskiej, który zaprezentował referat *Analiza zarządzania aktywami w przedsiębiorstwach handlowych tworzących grupy zakupowe*. Zarządzający przedsiębiorstwami w grupach zakupowych mogą wykorzystać wiele różnych strategii dla poszczególnych grup aktywów. Przeprowadzona przez autora analiza wynikająca z przeprowadzonych badań wykazała, że w tego typu organizacjach najczęściej wykorzystuje się strategię umiarkowano-konserwatywną.

Piąte i zarazem ostatnie wystąpienie w tej sesji plenarnej należało do prof. WSB dr hab. Jarosława Mielcarka z Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu. Z referatem na temat *Target costing a wybór wariantu inwestycyjnego* autor podjął problem istniejącej luki w rachunku kosztów docelowych, polegającej na braku etapu wyboru wariantu inwestycyjnego.

W konferencji wzięło udział prawie 120 uczestników reprezentujących ośrodki akademickie nie tylko z całego kraju, ale również z zagranicy, w tym z Brazylii, Niemiec i Włoch. Na konferencję nadesłano 103 artykuły naukowe, przygotowane zarówno przez przedstawicieli środowiska akademickiego, jak i praktyków zajmujących się rachunkowością zarządczą i *controllingiem*.

Dorobek naukowy konferencji stanowią trzy tomy „Prac Naukowych UE we Wrocławiu”, 2017 (nr 471, 472 i 474): *Rachunkowość a controlling*, pod. red. E. Nowaka, M. Kowalewskiego i M. Nieplowicz, *Global Challenges of Management Control and Reporting* pod red. E. Nowaka i J. Dyczkowskiej oraz *Dylematy zarządzania kosztami i dokonania*, pod. red. R. Kowalaka, M. Kowalewskiego i P. Bednarka.

Biorąc pod uwagę rosnące zainteresowanie problematyką rachunkowości i *controllingu*, organizatorzy konferencji żywią nadzieję, że dzięki takim wydarzeniom pogłębiona zostanie współpraca pomiędzy naukowcami zarówno z kraju, jak i z zagranicy, która zaowocuje w przyszłości wspólnymi inicjatywami.